

Het gebed om regen
en andere gebeden van de profeet Elia

Hugo Bouter

Het gebed om regen

en andere gebeden van de profeet Elia

Bijbelstudies over 1 Koningen 17 tot 19

Boeken om de Bijbel
Gouda

Het gebed om regen en andere gebeden van de profeet Elia
Copyright © H. Bouter
Omslagillustratie: Elias in the Desert by Dieric Bouts (1415-1475)
Druk: Drukkerij Van der Perk B.V., Nieuw-Lekkerland

Eerste editie 2006
Boeken om de Bijbel, Gouda
i.s.m. Chapter Two Trust, Londen
Distributie: Johannes Multimedia, Postbus 31, 3940 AA Doorn

ISBN 90-70926-008
NUR 707

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in
een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt,
in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*'Elia was een mens van gelijke natuur als wij,
en hij bad een gebed dat het niet zou regenen,
en het regende drie jaar en zes maanden niet op aarde.
En hij bad opnieuw, en de hemel gaf regen
en de aarde bracht haar vrucht voort'.*

Jakobus 5:17-18

Inhoud

Woord vooraf	9
1. Inleiding	11
1.1. Elia was een mens zoals wij	11
1.2. Elia was een rechtvaardige	11
1.3. De gebeden van Elia	12
1.4. Elia's taak	13
1.5. Elia en de eindtijd	13
2. Het gebed om een droogte	15
2.1. Het eerste optreden van de profeet Elia	15
2.2. Gods diagnose	17
2.3. De vloek reeds voorzegd door Mozes	18
2.4. Zegent en vervloekt niet	19
2.5. Het verband met de eindtijd	21
3. Het gebed voor het dagelijks brood	23
3.1. Verberg u bij de beek Kerit	23
3.2. Ik heb de raven geboden u van spijs te voorzien ..	25
3.3. En hij dronk uit de beek	27
4. Het gebed om de opwekking van een dode	29
4.1. Naar Sarefat	29
4.2. Het menu: meel en olie	30
4.3. Het gebed om opwekking	32
4.4. Zie, uw zoon leeft	33

5. Het gebed om vuur van de hemel	35
5.1. Jahweh of Baäl?	35
5.2. Een altaar van twaalf stenen voor de HERE	36
5.3. Toen schoot het vuur des HEREN neer	39
6. Het gebed om regen	43
6.1. Een krachtig gebed	43
6.2. Een aanhoudend gebed	44
6.3. Ik zal Mijn Geest uitgieten	46
7. Het gebed onder een bremstruik	49
7.1. Een gebed in doodsgevaar	49
7.2. Een tafel in de woestijn	51
7.3. Veertig dagen en veertig nachten	52
7.4. Het doel van de reis: de berg Gods	54
8. Het gebed op de berg Horeb	55
8.1. Tot God gebracht	55
8.2. Voorbidder of aanklager?	56
8.3. Twee bergen: Sinai en Sion	58

Woord vooraf

Wat opvalt in het leven van Elia is de kracht van zijn intense, vurige gebeden. Elia was een bidder en hij was ook een *voorbeeld* voor anderen. Hij was zich diep bewust van zijn afhankelijkheid van God. Als het goed is, zijn wij eveneens biddende gelovigen. Onze opdracht is daarin te volharden. Het gebed wordt door Paulus gekoppeld aan de geestelijke wapenrusting van de christen (Ef. 6).

Het is het krachtig gebed *van een rechtvaardige*, dat veel vermag (Jak. 5:16). Dit gebed vermag zoveel, doordat God Zélf kracht eraan verleent. De gebeden van Elia werden door God gehoord, gezegend en bekrachtigd. Hoewel Elia een mens was van gelijke natuur als wij, beschouwt Jakobus hem als een 'rechtvaardige'. Zulke voorbidders kan God niet afwijzen. Elia verwijst in dit opzicht naar Jezus Christus, de wáre Rechtvaardige (vgl. 1 Joh. 2:1-2). Maar het voorbeeld van Elia is ook een stimulans voor ons om als voorbidders voor anderen op te treden. Wij kunnen veel leren van de gebeden van de profeet Elia.

Daarnaast bestrijkt dit boekje een groot deel van het leven van Elia en verschaft het ons een tamelijk compleet beeld van zijn dienst, vanaf zijn eerste optreden voor koning Achab tot en met zijn ontmoeting met God op de berg Horeb in 1 Koningen 19.

Gouda, voorjaar 2006

1

Inleiding

1.1. Elia was een mens zoals wij

Elia was een mens zoals wij, iemand van gelijke natuur als wij (Jak. 5:17 Herziene Voorhoevevert.). Was hij dan niet de grote profeet, die het volk Israël terugbracht tot Jahweh? Zeker, maar hij was geen 'supermens'. Hij dacht zoals wij, hij deed zoals wij, hij voelde zoals wij. De Statenvertaling zegt dat hij een mens was van 'gelijke bewegingen als wij'. Engelse vertalingen spreken over dezelfde 'passions' (JND), of 'frailties' (NEB). Hij kende dezelfde *gemoedsbewegingen* als wij, en had dezelfde *zwakheden*.

Maar Elia werd door God in dienst genomen. Dat veranderde hem en zo werd hij de gezant en de woordvoerder van de levende God. Hij stond voor Gods aangezicht, zoals de Statenvertaling zegt (1 Kon. 17:1). Op Gods tijd verscheen hij *plotseling* en onverwacht op het toneel. Nadat hij zijn taak gedurende enkele bewogen jaren had vervuld, en zowel het oordeel als de zegen over het volk had doen komen, werd hij *plotseling* door God ten hemel opgenomen in een vurige wagen getrokken door vurige paarden (2 Kon. 2:11).

1.2. Elia was een rechtvaardige

Wat alles zo ánders maakte, was de kracht van zijn intense, vurige gebeden. Elia was een bidder, en ook een voorbidder

voor ánderen. Hij was zich diep bewust van zijn afhankelijkheid van God. Als het goed is, zijn wij ook biddende gelovigen. Onze opdracht is daarin te volharden. Het *gebed* wordt door Paulus zelfs gekoppeld aan de geestelijke wapenrusting van de christen (Ef. 6).

Het is het krachtige gebed van een *rechtvaardige*, dat veel vermag (Jak. 5:16). Het gebed van een rechtvaardige vermag zoveel, doordat God Zélf kracht eraan verleent. De gebeden van Elia werden door God gehoord, gezegend en bekrachtigd. Hoewel Elia een mens was van gelijke natuur als wij, beschouwt Jakobus hem als een 'rechtvaardige'. Zulke voorbidders kan God niet afwijzen. Elia verwijst in dit opzicht naar Jezus Christus, de wáre Rechtvaardige (vgl. 1 Joh. 2:1-2). Maar het voorbeeld van de profeet is ook voor onszelf een stimulans om als voorbidders voor anderen op te treden. Zoals Elia het zondige volk tot God terugbracht, zo kan het ons worden gegeven 'een zondaar van zijn dwaalweg [tot God] terug te brengen' en zijn ziel te redden van de dood (Jak. 5:20).

1.3. De gebeden van Elia

Het is dus nuttig na te denken over het gebedsleven van deze man van God. Dit gebedsleven was natuurlijk een intieme zaak, maar het Woord van God biedt toch voldoende aanknopingspunten om ons een beeld ervan te kunnen vormen. Het gaat in totaal zeker om *zeven* gebeden, die wij stuk voor stuk hopen te bestuderen. Diverse gebeden staan opgetekend in het verslag dat 1 Koningen 17-19 ons geeft van zijn leven.

Maar Jakobus 5 bevat ook enkele belangrijke aanwijzingen voor ons onderwerp. Wanneer Jakobus zegt dat Elia 'een gebed bad' en na drie jaar en zes maanden *opnieuw* bad, dan blijkt uit vergelijking met 1 Koningen 18 duidelijk dat het daarbij niet om een formuliergebed of de een of andere 'magische spreuk'

ging. Elia bad intens en aanhoudend, vurig en vol van geloof in Gods grootheid en goedheid. Sommige vertalingen zeggen dan ook dat hij *indringend* of *vurig* bad (Jak. 5:17).

1.4. Elia's taak

Elia had een geweldige passie voor het volk van God, en bovenal voor de *God* van het volk. De naam Elia betekent: 'mijn God is Jahweh'. Zijn grootste wens was de eer van de éne, ware God te handhaven en de Baäldienst teniet te doen. Zijn hartenwens ging in vervulling. Het werd hem vergund een opwekking tot stand te brengen en het hart van de Israëlieten 'terug te voeren tot hun vaders' (Mal. 4:5-6), d.w.z. gééstelijke vaders zoals Mozes, Jozua, Samuël, David en Salomo.

En niet slechts de band met (het geloof van) hun vaders werd hersteld, nadat het volk Jahweh had erkend als de ware God, maar vooral de praktische relatie met God Zélf. God zag weer in gunst neer op het volk dat Hij had geformeerd, opdat het Zijn lof zou verkondigen (Jes. 43:21). De zegen daalde neer van bóven, van de Vader der lichten (Jak. 1:17). De regen kon weer overvloedig stromen en er kwam een einde aan de hongersnood die het land drie jaar en zes maanden lang had geteisterd. God zegende het volk opnieuw. En Hij deed dat in nog *rijkere* mate door middel van Elia's opvolger, de profeet Elisa, wiens leven en wonderen een schitterend type vormen van de Persoon en het werk van Christus.

1.5. Elia en de eindtijd

Zo zal het ook in de (nabije) toekomst gaan: Elia was een wegbereider. Wanneer de relatie tussen God en Zijn oude verbondsvolk weer hersteld is, breekt de tijd aan voor de komst van de Messias en de invoering van het Vrederijk. Wanneer het

volk tot God is teruggebracht, kan God tot hen komen en Zichzelf manifesteren in Zijn Gezalfde, Zijn Christus. Het gaat uiteindelijk om Hém. De Heer Jezus zal als de Eerstgeborene, de Erfgenaam van alle dingen, in deze wereld worden gebracht (Hebr. 1:6), en iedereen zal Hem hulde bewijzen. De tijd van de Grote Verdrukking – een periode met exact dezelfde tijdsduur, drie jaar en zes maanden of 1260 dagen – zal uitmonden in de zegenrijke regering van de Vredevorst, Jezus Christus.

Daarom trekt de Schrift een duidelijke lijn van de profeet Elia naar Johannes de Doper, de voorloper van de Messias (vgl. Jes. 40:3; Mal. 3:1; 4:5-6; Matt. 3:1-3; 11:10-15; Marc. 1:1-3; 9:11-13; Luc. 1:17,76,78; 3:3-5,15-17; 7:27; Joh. 1:19-28). Johannes trad op in de geest en in de kracht van Elia. Hij was de Elia die komen zou – mits men hem werkelijk als de voorloper van de Messias had geaccepteerd en in het geloof ook Christus Zelf als de beloofde Heiland had aangenomen (Matt. 11:14-15). Zoals wij weten is dat niet gebeurd en daarom is het heil nu tot de volken gekomen.

Maar deze voorzeggingen hebben ook een toekomstig aspect. Er is een laatste vervulling, die zal plaatshebben in de eindtijd. Dan zullen er twee getuigen optreden die dezelfde macht bezitten als Mozes, Israëls wetgever, en Elia, de grote profeet die het volk terugbracht tot Jahweh. Deze twee getuigen zullen ook dezelfde tekenen verrichten (Openb. 11:6). Dit zijn de allerlaatste voorlopers van de (weder)komende Heer, want het gaat om Christus Zelf en het komende Godsrijk (Openb. 11:15). In die dagen zal er ook een gelovig overblijfsel uit Israël zijn, dat niet toegeeft aan de misleiding van de afgodendienst – vergelijkbaar met de zeventuizend die hun knieën niet hadden gebogen voor de Baäl en die zijn beeld niet hadden gekust (1 Kon. 19:18; Openb. 13:13-15).

2

Het gebed om een droogte

*'Toen zei de Tisbiet Elia, uit Tisbe in Gilead, tot Achab:
Zo waar de HERE, de God van Israël, leeft, in wiens dienst ik sta,
er zal deze jaren geen dauw of regen zijn, tenzij dan op mijn woord'.*

1 Koningen 17:1

*'Elia was slechts een mens zoals wij en hij had een gebed,
dat het niet regenen zou, en het regende niet op het land,
drie jaar en zes maanden lang'.*

Jakobus 5:17

2.1. Het eerste optreden van de profeet Elia

Het is altijd goed om de gegevens van het Oude en het Nieuwe Testament met elkaar te vergelijken. Dat geldt ook voor deze geschiedenis. Terwijl de eerste tekst (uit 1 Kon. 17) het *optreden* van Elia tegenover Achab beschrijft, geeft de tweede verwijzing (uit Jak. 5) ons een kijkje in het *gebedsleven* van de profeet. Zijn daadkrachtige handelwijze werd gedragen door de kracht van het gebed. Op het eerste gezicht lijkt dit een vreemd gebed van de profeet Elia, een gebed dat het niet zou regenen. Waarom was dit nodig?

Het was ook niet zomaar een vluchtig of een incidenteel gebed dat Elia bad. Dat zou een verkeerde conclusie zijn uit de woorden van Jakobus. De geschiedenis in 1 Koningen 17 tot 19 laat zien dat het latere gebed om regen gepaard ging met een intensieve gebedsstrijd en een speciale gebedshouding (1 Kon. 18:41-46). Zo zal het ook zijn geweest met het éérdere gebed om een droogte. Elia bad een gebed, dat het *niet* regenen zou. Vervolgens kondigde hij als Gods woordvoerder een periode van droogte aan. Maar dat ging niet buiten hem om, het moet hem innerlijk diep hebben geraakt. Elia kon dit alleen maar doen, nadat hij zichzelf had vereenzelvigd met de ernstige toestand van het hele volk en hun afwijkingen voor Gods aangezicht had beleden en veroordeeld. Dit is ook leerzaam voor ons eigen gebedsleven en de situaties waarmee wij te maken kunnen krijgen onder Gods kinderen.

De profeet Elia stond *voor Gods aangezicht* (1 Kon. 17:1 SV). In de tegenwoordigheid van de levende God heeft Elia zich eerst verootmoedigd vanwege de toestand van het zondige volk. In zijn gebeden heeft hij geworsteld met het probleem van de afgodendienst, het hinken op twee gedachten dat zo diep was doorgedrongen in Israëls volksbestaan. Toen zal er ook een moment gekomen zijn dat God hem duidelijk maakte dat het zo niet langer ging en dat Hij Zijn volk moest oordelen. De profeet legde daarop zijn hand in Gods hand. En hij bad een gebed dat het niet regenen zou, dat God Zijn zegenende hand zou terugtrekken van het volk dat Hij liefhad. Want wie de Heer liefheeft, tuchtigt Hij en Hij geselt iedere zoon die Hij aanneemt (Hebr. 12:6).

Vervolgens vinden wij het *uiterlijke* optreden van de profeet, zijn plotselinge confrontatie met koning Achab, die correspondeerde met zijn eerdere gebedsstrijd en die ook zijn uitgangspunt daarin vond. Deze ontmoeting wordt kort en krachtig beschreven in het eerste vers van 1 Koningen 17. Elia sprak een oordeelsaankondiging uit namens zijn Zender: 'Zo waar de

HERE, de God van Israël, leeft, in wiens dienst ik sta, er zal deze jaren geen dauw of regen zijn, tenzij dan op mijn woord' (1 Kon. 17:1b).

2.2. Gods diagnose

Deze profetische voorzegging volgt direct op het zonderegister van koning Achab, waarmee het voorgaande hoofdstuk besluit (1 Kon. 16:29-34). God wilde hiermee aangeven dat de maat nu vol was. Hij stuurde Zijn gezant op een kritiek moment in Israëls geschiedenis, toen het land vervuld was met afgoderij.

Het is van belang dat 'de Tisbiet Elia' afkomstig was uit Gilead, het bergland tussen de Jabbok en de beek Kerit – een beek die in de Jordaan uitmondt (1 Kon. 17:1,3). Daar moest de profeet zich ook verbergen, nadat hij Achab het oordeel had aangezegd. Elia kwam dus uit het *Overjordaanse*. Mogelijk was het Beloofde Land zó verontreinigd door de afgodendienst, dat God geen andere profeet kon gebruiken. Het is ook opmerkelijk dat Elia *buiten het land* werd opgenomen in de hemel, nadat hij samen met Elisa door de Jordaan was getrokken (2 Kon. 2). Zo eerde God Zijn dienstknecht door hem tot Zich te nemen, en wel *buiten* het land waarmee Hij een rechtsgeding had.

De opsomming van Achabs zonden begint met het feit dat hij wandelde in de wegen van Jerobeam, de zoon van Nebat, die de kalverdienst instelde te Betel en Dan – een afgodische imitatie van de dienst van Jahweh. Het wordt van vele koningen vermeld dat zij wandelden in de weg van Jerobeam en in de zonde die deze Israël had doen bedrijven. Maar dit was slechts 'het minst erge' dat Achab deed (1 Kon. 16:31). Onder invloed van zijn vrouw Izebel, de dochter van Etbaäl, de koning der Sidoniërs, ging hij de Baäl dienen en zich voor hem neerbuigen. Deze Baäl (d.i. 'heer') was de zonnegod, de hoofdgod van de Feniciërs, zoals Astarte (of: Astoret) de maangodin

was*. Vervolgens bouwde hij te Samaria een tempel en een altaar voor de Baäl. Ook maakte hij 'de gewijde paal' ('een bos', SV). Hier gaat het om de dienst van de Asjera (die reeds voorkomt in Richt. 3:7), een Kanaänitische vruchtbaarheidsgodin. Izebel had vierhonderd vijftig profeten van de Baäl en vierhonderd profeten van de Asjera, die van haar tafel aten (1 Kon. 18:19).

2.3. De vloek reeds voorzegt door Mozes

In de dagen van Achab werd ook Jericho weer herbouwd door de Beteliet Chiël, en dat ten koste van het leven van zijn twee zoons (1 Kon. 16:34). Jericho was om zo te zeggen de stad van de vloek. Bij de verwoesting van de stad had Jozua immers een eed gedaan: 'Vervloekt voor het aangezicht des HEREN is de man, die zich opmaakt en deze stad Jericho herbouwt; ten koste van zijn eerstgeborene zal hij haar grondvesten, ten koste van zijn jongste haar poortdeuren inzetten' (Joz. 6:26).

Dit illustreert de ernst van de situatie. Zoals deze Beteliet de vloek over zich haalde door zijn ongehoorzaamheid aan het woord van de Here God, kwam het héle land onder het oordeel te liggen vanwege de invoering van de afgodendienst. Er was geen uitstel meer. Namens zijn Zender sprak Elia de vloek uit over land en volk: er zou geen dauw of regen meer zijn, dus geen zegen van boven, geen vruchtbaarheid, geen oogst, geen nieuw leven (1 Kon. 17:1).

Achab dacht dat *Elia* Israël in het ongeluk stortte, terwijl hijzelf en zijns vaders huis juist de oorzaak van de ellende waren

* Bij de Kanaänieten was Baäl de god van het weer en de heer van de oogst. Hij werd vaak met een bliksemschicht in de hand afgebeeld. Maar bij de confrontatie op de Karmel was het niet Baäl, maar de levende God, die antwoord gaf door vuur uit de hemel.

(1 Kon. 18:17-18). Door het verlaten van Gods geboden en het nalopen van de Baäls kwam de vloek over Israël. Als Achab het wetboek had gelezen dat de koningen van Israël bij zich moesten hebben, het boek Deuteronomium, dan had hij beter geweten (vgl. Deut. 17:18-20). Mozes had reeds lang geleden geprofeteerd dat het dienen van de afgoden ertoe zou leiden dat God de hemel zou toesluiten, 'zodat er geen regen komt, de bodem zijn opbrengst niet geeft en gij weldra te gronde gaat in het goede land, dat de HERE u geven zal' (Deut. 11:16-17). Wanneer zij echter de HERE zouden liefhebben en Hem zouden dienen met heel hun hart en ziel, dan zou Hij de regen voor het land op zijn tijd geven, zodat zij voldoende koren, most en olie konden inzamelen (Deut. 11:13-15).

Hetzelfde zien wij bij het uitspreken van de zegen en de vloek aan het einde van het boek Deuteronomium. Het onderhouden van Gods geboden zou ertoe leiden dat de HERE Zijn rijke schatkamer, de hemel, voor hen zou openen om op zijn tijd de regen voor het land te geven en al het werk van hun handen te zegenen (Deut. 28:12). Maar als de Israëlieten ongehoorzaam zouden zijn aan de stem van God, dan zouden zij door allerlei plagen worden getroffen. Dan zou 'de hemel boven uw hoofd van koper zijn en de aarde onder u van ijzer' (Deut. 28:23). In plaats van verfrissende regen zou de HERE poeder en stof van de hemel laten neerdalen, totdat zij verdelgd zouden zijn (Deut. 28:24).

2.4. Zegent en vervloekt niet

Het vloekwoord van de profeet vond zijn grond dus in het *geschreven* Woord van God. De hemel zou vanwege Israëls zonde gesloten blijven. In Salomo's gebed bij de inwijding van de tempel wordt ook hierop gezinspeeld (1 Kon. 8:35-36). De relatie tussen Jahweh en Zijn volk was dusdanig verstoord, dat deze strafmaatregel op zijn plaats was.

Dat maakt het allemaal veel begrijpelijker voor ons als christenen, die in de tijd van de *genade* leven. Onze houding ten opzichte van de omgeving wordt méér bepaald door de liefde van God en de rijkdom van Zijn genade, zoals Hij die heeft onthuld in Zijn Zoon, onze Heer Jezus Christus (vgl. Joh. 1:14-18). Vandaar dat de apostel Paulus ons ertoe oproept te *zegenen* en niet te vervloeken (Rom. 12:14). Het gaat daar om ons gedrag ten opzichte van eventuele vijanden, mensen die ons vervolgen. In de bergrede had de Heer Zijn discipelen een soortgelijke opdracht gegeven: 'Maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief en bidt voor hen die u vervolgen' (Matt. 5:44). Daarbij dienen wij ons te spiegelen aan de *goedheid* van onze God. Dan zijn wij volmaakt zoals de hemelse Vader volmaakt is, die Zijn zon laat opgaan over bozen en goeden en het laat regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen (Matt. 5:45-48).

Ook in onze omgang met medechristenen past het ons terughoudend te zijn in ons oordeel (Rom. 14:1-12; 1 Kor. 4:1-5). De dag komt waarin *de Heer* alles aan het licht zal brengen en de raadslagen van de harten openbaar zal maken; en dan zal ieder zijn lof ontvangen van *God*. Natuurlijk mag dit niet in mindering worden gebracht op het uitoefenen van een gezonde gemeentetucht. Paulus zegt immers ook: 'Oordeelt u niet hen die binnen zijn?' (1 Kor. 5:12).

Wij moeten hierbij opmerken dat de apostelen zélf in een zeer bijzondere positie verkeerden. Zij waren als gezanten van de opgestane Heer met *speciale* autoriteit bekleed, zodat hun optreden soms enige overeenkomst vertoont met het handelen van Elia. Het gaat dan niet om het leggen van een (tijdelijke) vloek op een heel land of een hele natie, maar op individuele personen. Wij zien dit in het leven van Paulus wanneer hij een vervloeking uitspreekt over Elymas de tovenaer (Hand. 13:4-12), bepaalde personen overgeeft aan de satan (1 Kor. 5:5; 1 Tim. 1:20), en het anathema uitspreekt over iemand die de Heer niet liefheeft (1 Kor. 16:22). Maar de verwijzing naar de

komst van de Heer (Maranata), die onmiddellijk erop volgt in 1 Korintiërs 16, toont dat het *definitieve* oordeel ten uitvoer wordt gelegd bij Christus' wederkomst. Ook legt de apostel een vloek op ieder die een ánder evangelie predikt (Gal. 1:8-9).

2.5. Het verband met de eindtijd

Deze ernstige dingen brengen ons vanzelf naar de toekomst, de laatste dagen vóór de wederkomst van de Heer. De periode van droogte duurde drie jaar en zes maanden lang (Jak. 5:17). Dit correspondeert met de tijdsduur van de Grote Verdrukking, zoals die wordt beschreven in het boek Openbaring. Er worden daar *drie* verschillende tijdsaanduidingen gebruikt, die echter precies *dezelfde* periode bestrijken: 'tweeënveertig maanden' (11:2; 13:5), 'twaalfhonderd zestig dagen' (11:3; 12:6), 'een tijd en tijden en een halve tijd' (12:14; vgl. Dan. 7:25; 12:1,7).

In deze periode van drieëneenhalf jaar zullen er twee profeten optreden in Jeruzalem, die de macht hebben de hemel te sluiten, 'zodat er geen regen valt gedurende de dagen van hun profeteren' (Openb. 11:6). Deze twee getuigen vertonen volgens dit gedeelte de karaktertrekken van Mozes en Elia, en zij verrichten dezelfde tekenen. Wanneer zij hun getuigenis voleindigd zullen hebben, worden zij gedood door het beest, dat uit de afgrond opkomt. Dat is het éérste beest uit Openbaring 13, het hoofd van het hersteld Romeinse rijk (vgl. Openb. 17:7-8). De twee getuigen staan echter op uit de dood en worden opgenomen in de hemel, zoals ook Elia plotseling ten hemel werd opgenomen aan het einde van zijn loopbaan (vgl. 2 Kon. 2).

Dan staan wij echter onmiddellijk vóór de wederkomst van Christus, zoals het vervolg van Openbaring 11 laat zien. De zevende engel blaast de bazuin, en luide stemmen in de hemel

kondigen het koningschap aan van onze God en van Zijn Gezalfde. Christus zal als Koning heersen tot in alle eeuwigheden. En Hij is trouw aan Zijn verbond met Israël, zoals het laatste vers van dat hoofdstuk duidelijk maakt (Openb. 11:19). Interessant is dat er dan ook sprake is van 'bliksemstralen en stemmen en donderslagen en aardbeving', evenals dat het geval was bij de openbaring van Gods heerlijkheid aan de profeet Elia op de berg Horeb (1 Kon. 19:9vv.). De Heer komt en Hij zal de volken oordelen in gerechtigheid. Maar wij verwachten Hem als *Heiland* en stemmen in met het verlangen van de Geest en de bruid: Amen, kom, Heer Jezus!

3

Het gebed voor het dagelijks brood

*‘De raven brachten hem des morgens brood en vlees,
en des avonds brood en vlees, en hij dronk uit de beek’.*

1 Koningen 17:6

*‘Want zo zegt de HERE, de God van Israël:
Het meel in de pot zal niet opraken, en de olie in de kruik zal niet
ontbreken tot op de dag, waarop de HERE regen op de aardbodem
geven zal. Daarop ging zij heen en deed, zoals Elia gezegd had,
en een tijldang at zij, evenals hij, en haar huis’.*

1 Koningen 17:14-15

3.1. Verberg u bij de beek Kerit

Na het eerste publieke optreden van Elia volgde er een heel *andere* periode in zijn leven, een tijd van stilte en bezinning. Hij moest zich terugtrekken uit de openbaarheid en zich verbergen bij de beek Kerit, een beek ten oosten van de Jordaan. Mogelijk kende de profeet, die afkomstig was uit het gebergte van Gilead, deze streek van huis uit en was het niet moeilijk voor hem om zich hier thuis te voelen. Toch vormde de eenzaamheid daar een enorm contrast met zijn openbare optreden aan

het hof van koning Achab, waar zijn profetische boodschap ongetwijfeld een diepe indruk heeft nagelaten. De consternatie aan het hof zal niet gering zijn geweest, en waarschijnlijk werd Elia onmiddellijk tot ongewenst persoon verklaard (vgl. 1 Kon. 18:8-14). Achab heeft overal naar hem laten zoeken, maar hij kon hem niet vinden.

Elia was veilig op de plaats die God hem had aangewezen. Hij leefde in Gods geborgenheid (vgl. Ps. 27:5). Zo zal het ook gaan met het overblijfsel van Israël ten tijde van de Grote Verdrukking, wanneer het zal moeten vluchten naar de woestijn. Het heeft daar een plek van geborgenheid, 'een plaats door God bereid', waar het zal worden onderhouden (Openb. 12:6,14).

De les die Elia moest leren na zijn plotselinge verschijning aan het hof, was die van de persoonlijke gehoorzaamheid aan het woord van God. Op bevel van de HERE was hij naar *Achab* gegaan met een woord van oordeel, maar nu moest hij zélf leren luisteren naar een concrete aanwijzing van de HERE: 'Daarna kwam het woord des HEREN tot hem: Ga vanhier, wend u oostwaarts en verberg u bij de beek Kerit, die in de Jordaan uitmondt' (1 Kon. 17:2-3). Deze ervaring is ook van praktische waarde voor onszelf. Als gelovigen kunnen wij géén eigen wegen gaan, maar dienen wij ons te laten leiden door Gods Woord en door Zijn Geest. Zijn wij bereid te gaan waar Hij ons zendt? De plek die Hij aanwijst, is goed voor ons. Elia wist niet precies hoelang de leerschool bij de beek Kerit zou gaan duren, maar hij was gehoorzaam en stribelde niet tegen. Pas na drie jaar kwam het woord des Heren weer tot hem met de opdracht zich aan Achab te vertonen (1 Kon. 18:1). Tijdens die jaren moest hij wachten, iedere dag weer opnieuw, en luisteren naar wat zijn Zender hem zou opdragen. Elia was slechts een dienstknecht, en zó leerde hij in die periode praktische gehoorzaamheid en dagelijkse afhankelijkheid. De waarde van die geestelijke vorming moeten wij niet onderschatten.

3.2. Ik heb de raven geboden u van spijsje te voorzien

Hoewel het geloof van Elia iedere dag opnieuw werd beproefd, hoefde hij niet te twijfelen aan de goede zorgen van zijn Meester. Hij had een duidelijk woord van de HERE, dat *Hij* hem zou voorzien van voedsel op die eenzame plek bij de beek Kerit: 'Ik heb de raven geboden u daar van spijsje te voorzien' (1 Kon. 17:4). Dit vers bevat enkele belangrijke punten voor onze lering:

(1) De Here God is de Schepper van hemel en aarde. Hij voorziet de *jonge* raven van voedsel, als zij roepen (Ps. 147:9). Hij kan *volwassen* raven echter gebieden – geheel tegen hun natuur in – het voedsel niet op te eten of aan hun jongen te voeren, maar het ergens naartoe te brengen en af te staan aan een hongerige profeet.

(2) Gods belofte had duidelijk betrekking op de plek die Hij de profeet had genoemd, dus bij de beek Kerit en niet ergens anders. Misschien moet het woordje 'daar' worden geaccentueerd: de raven zullen u *dáár* van spijsje voorzien. God zorgt voor ons als wij wandelen in Zijn wegen.

(3) Zo moest Elia iedere dag de les in praktijk brengen die de Heer Jezus later Zijn discipelen zou leren, nl. niet bezorgd te zijn en *te letten op de raven* (Luc. 12:22-24). Zij zaaien niet en zij maaien niet, zij hebben geen voorraadkamer of schuur, en toch voedt God ze. Hoever gaan wij als kinderen van God echter de vogels te boven!

(4) De raaf is een aasvogel, maar ook een eerste klas roofvogel. Noach liet een raaf uit het venster van de ark en de raaf vond voedsel, hoewel de wateren nog niet waren opgedroogd van de aarde (Gen. 8:7). De raaf was een ónrein dier, alle soorten raven waren voor de Israëlieten een *gruwel* (Lev. 11:15). Het was misschien vernederend voor de profeet dat hij nu juist van die

ónreine vogels afhankelijk was voor zijn dagelijks brood. Wij leven ook in een wereld die in veel opzichten 'onrein' is, een wereld waarvan Satan de overste is, maar waarvan wij toch gebruik mogen maken om te voorzien in ons levensonderhoud (vgl. 1 Kor. 7:31).

In de eenzaamheid bij de beek Kerit (dat betekent: 'scheiding') werd de profeet gevormd voor zijn verdere dienst te midden van Gods volk. Hij leefde daar in dagelijkse afhankelijkheid van de HERE, geheel toegewijd aan de God in wiens dienst hij stond. Hij heeft gelet op de raven en iedere morgen en iedere avond uitgekeken naar hun komst. Ongetwijfeld heeft hij ook gebeden en gedankt voor het voedsel dat de raven hem brachten. Ze deden dat heel trouw: 'De raven brachten hem des morgens brood en vlees, en des avonds brood en vlees' (1 Kon. 17:6). Ik denk dat Elia net zo trouw is geweest in zijn dagelijkse gebeden. Het was immers geen vanzelfsprekendheid dat de raven de volgende dag weer zouden komen! Iedere dag opnieuw was hij aangewezen op hulp van boven, zoals de Heer het later Zijn discipelen leerde om te vragen: 'Geef ons héden ons dagelijks brood' (Matt. 6:11).

Deze voedselvoorziening herinnerde aan Gods zorg voor Zijn aardse volk gedurende de woestijnreis. Hij liet voor hen *brood* regenen uit de hemel, en er kwam ook *vlees*. De kwakkels overdedten de legerplaats toen ze onderweg waren in de woestijn Sin (Ex. 16:4vv.). Het manna, het brood uit de hemel, spreekt van Christus als het brood van het leven (Joh. 6:26vv.). In Johannes 6 is echter ook sprake van *het eten van Zijn vlees* en het drinken van Zijn bloed. Dat is ware spijs en ware drank voor ieder die in Hem gelooft.

Onze gebeden (ook die voor het dagelijks brood) zijn te vergelijken met het dagelijks reukoffer, dat elke morgen en elke avond werd geofferd (vgl. Ps. 141:2). De relatie tussen God en Zijn volk werd door deze dagelijkse offeranden tot uitdrukking

gebracht en ook bestendig. De tijd van het avondoffer wordt in het Nieuwe Testament 'het uur van het gebed' genoemd (Hand. 3:1; 10:3,30). Natuurlijk zijn wij in deze bedeling niet meer gebonden aan bepaalde gebedstijden. Wij worden ertoe opgeroepen *voortdurend* en *zonder ophouden* te bidden en te danken (Luc. 18:1; Kol. 4:2; 1 Tess. 5:17-18). Maar het nuttigen van voedsel wordt duidelijk gekoppeld aan het gebed (Rom. 14:6; 1 Tim. 4:4-5). Het voedsel wordt zelfs 'geheiligd' door Gods woord en door gebed, d.i. apart gezet als gave van God. Daarom is het een goede gewoonte bij de maaltijden te bidden en uit de Bijbel te lezen. Het danken voor de maaltijd is niet slechts een persónlijke zaak, het kan ook *in het openbaar* gebeuren. Het voorbeeld van de Heer Zelf en dat van de apostel Paulus maakt dit duidelijk (Joh. 6:11; Hand. 27:35).

3.3. En hij dronk uit de beek

Toen Elia later naar Sarefat werd gezonden en hij daar opnieuw op wonderlijke wijze door God werd onderhouden, zal hij ook niet zonder gebed en dankzegging hebben gegeten van het meel uit de pot en de olie uit de kruik van de weduwe. Zowel daar als bij de beek Kerit was hij *iedere dag* volkomen afhankelijk van zijn Zender. De profeet zal die afhankelijkheid zeker in het gebed tot uitdrukking hebben gebracht.

Vooralsnog zien wij hem hier bij de beek Kerit, die in de Jordaan uitmondt. De raven brachten hem daar tweemaal per dag brood en vlees, zoals wij al zagen, en hij dronk uit de beek. God voorzag dus in eten én drinken voor de profeet. Het water uit de rotsbeek zal Elia opnieuw hebben herinnerd aan Gods zorg voor Zijn volk gedurende de woestijnreis (Ex. 17:1-7). Het drinken uit de beek is ook een prachtig thema in overdrachtelijke zin (vgl. Ps. 65:10). De beek Gods is vol water. Wij mogen als christenen drinken van het levende water dat vloeit uit de geslagen Rots, d.i. de gekruisigde Christus (1 Kor. 10:4; 12:13).

De Geest is Gods gave aan ons op grond van het lijden en sterven van de Heiland. Hij is nu gekroond met eer en heerlijkheid en Hij heeft ons bekleed met kracht uit de hoogte (Luc. 24:49). Dat wil zeggen: Hij heeft ons Zijn Geest geschonken, die ons nieuw leven geeft en in ons *een fontein* van levend water is dat springt tot in het eeuwige leven (Joh. 4:14).

Er is in dit opzicht een parallel tussen Elia en Christus. De Messias heeft tijdens Zijn leven op aarde ook gedronken 'uit de beek' (Ps. 110:7a). Als Mens op aarde was Hij namelijk volkomen afhankelijk van Zijn Zender, Zijn God en Vader. Al Zijn hulpbronnen waren in Hem en Hij deed altijd wat de Vader welbehaaglijk was. Hij dronk uit de beek van Gods woord en zó behaalde Hij de overwinning op de grote tegenstander, de satan. Dit vinden wij profetisch ook in deze psalm: 'Hij drinkt onderweg uit de beek; daarom heft Hij het hoofd op' (Ps. 110:7). Hoewel Christus op het kruis schijnbaar de nederlaag leed, behaalde Hij in werkelijkheid de grootst denkbare *triomf* op Zijn aartsvijand. Het *opheffen* van het hoofd spreekt daarvan. In die grote overwinning mogen wij als gelovigen delen en zo kunnen wij van kracht tot kracht gaan, als wij tenminste als afhankelijke schepselen 'drinken uit de beek' en niet onze eigen weg kiezen.

4

Het gebed om de opwekking van een dode

*'Daarop riep hij tot de HERE en zei: HERE, mijn God!
Doet Gij zelfs de weduwe, bij wie ik als vreemdeling vertoef,
het onheil aan, haar zoon te laten sterven?
Toen strekte hij zich driemaal uit bovenop het kind en
riep tot de HERE en zei: HERE, mijn God!
Laat toch de ziel van dit kind in hem terugkeren.
En de HERE hoorde naar de stem van Elia, en de ziel van
het kind keerde in hem terug, zodat het levend werd'.*

1 Koningen 17:20-22

4.1. Naar Sarefat

Na verloop van tijd kwam er een einde aan het verblijf van de profeet Elia bij de beek Kerit, want hij kreeg gebrek aan water. De beek droogde uit, 'omdat er geen regen in het land gevallen was' (1 Kon. 17:7). Zijn geloof werd hierdoor op de proef gesteld en hij zal dit probleem in zijn gebeden ongetwijfeld ook aan God hebben voorgelegd. De levende God, die hem naar de beek Kerit had gezonden, had echter al een oplossing klaarliggen. Ditmaal moest Elia naar Sarefat gaan, dat aan Sidon behoorde, want daar zou een weduwe hem verzorgen. Er is een duidelijke parallel tussen de verzen 4 en 9 van 1 Koningen 17.

Bij de beek Kerit had God *de raven geboden* om hem daar van spijze te voorzien, en te Sarefat had God *een weduwe geboden* hem te verzorgen. Gods wegen zijn wonderlijk! Hij weet wat het beste is, Hij is alwetend en almachtig. Hij heerst over de dierenwereld en zo kon Hij de raven gebieden om voor de profeet te zorgen. Maar nu gaf Hij deze opdracht aan een arme weduwe te Sarefat (dat betekent: 'smeltoven'). Ja, Hij bestuurt het heelal, zelfs het hart van de koning is in Zijn hand als waterbeken (Spr. 21:1).

Elia moest dus naar Sidon trekken, nota bene de geboortestreek van Izebel! Daar, in het hart van de Baäldienst, had God een veilige plek voor hem bereid om hem verder te onderhouden. Niemand zou de profeet daar zoeken! Uit het verband blijkt dat Elia hier geruime tijd heeft gewoond, waarschijnlijk één tot twee jaar (vgl. 1 Kon. 18:1). Deze periode was tot zegen voor hemzelf en ook voor de weduwe en haar zoon, bij wie hij zijn intrek nam, zoals wij nog zullen zien. Aan dit verblijf te Sarefat wordt vele eeuwen later in het Nieuwe Testament nog aandacht besteed door de Heer Zelf. Sarefat wordt daar 'Sarepta bij Sidon' genoemd. En de duur van de droogte wordt eveneens gememoreerd: drie jaar en zes maanden (Luc. 4:25-26). Wij leren hier in Lucas 4 dat géén profeet geliefd is in zijn vaderstad, en dat God in Zijn verkiezende genade ook denkt aan mensen buiten de landsgrenzen van Israël.

4.2. Het menu: meel en olie

Toen Elia bij de stadspoort van Sarefat kwam, zag hij daar een weduwe die bezig was hout te sprokkelen (1 Kon. 17:10a). Waarschijnlijk was zij herkenbaar aan haar weduwkleed (vgl. Gen. 38:14,19). De Here maakte de weg van Elia dus voorspoedig door direct al een ontmoeting met 'een weduwe' te geven. Maar was dit nu de weduwe over wie de Here had gesproken? Mogelijk twijfelde de profeet daaraan en wilde hij haar bereid-

heid om hem te helpen op de proef stellen. Daarom stelde hij haar eerst de vraag: 'Haal mij toch in een kruik een weinig water' (1 Kon. 17:10b). Toen de vrouw het water ging halen, zonder ook maar iets te zeggen of te vragen, volgde er nog een tweede verzoek van Elia: 'Breng mij ook een broodkoek mee'.

Dit vormt de inleiding op het nu volgende wonder. Op de tweede vraag van de profeet reageerde de vrouw wel met een opmerking, en uit haar antwoord bleek dat het voedsel ook in haar land schaars was geworden ten gevolge van de hongersnood. Zij had alleen nog maar een handvol meel in de pot en een beetje olie in de kruik. Het hout dat zij had gesprokkeld, was nodig voor het vuur. Nadat zij een laatste maaltijd had kunnen bereiden voor haarzelf en voor haar zoon, restte de hongerdood (1 Kon. 17:11-12). Elia stelde haar echter gerust met de woorden: 'Vrees niet, ga het thuis bereiden, zoals gij gezegd hebt, doch bereid mij daarvan eerst een kleine koek en breng mij die hier; voor u en uw zoon kunt gij het later bereiden. Want zo zegt de HERE, de God van Israël: Het meel in de pot zal niet opraken, en de olie in de kruik zal niet ontbreken tot op de dag, waarop de HERE regen op de aardbodem geven zal' (1 Kon. 17:13-14). En zo gebeurde het dat zij, evenals hij, en haar huis een tijdlang van voedsel verzekerd waren. Maar de vrouw moest haar geloof in het woord van Jahweh dus wel *tonen* door eerst een kleine koek voor de profeet te bereiden. Kennelijk heeft zij dit ook gedaan zonder tegen te stribbelen.

Dit verblijf in het huis van de weduwe kan zoals gezegd één tot twee jaar hebben geduurd. Maar het meel in de pot raakte niet op, en de olie in de kruik ontbrak niet, overeenkomstig het woord van de Here, dat hij door de dienst van Elia gesproken had (1 Kon. 17:15-16). Het was een langdurige 'wonderbare spijziging'.

Het was ook een bijzonder menu, dat bestond uit *meel* en *olie*. Dit herinnert ons aan het voedsel van de priesters in Israël, die

immers van de gebrachte spijsoffers mochten eten (Lev. 2). Het fijne meel spreekt van Christus' reine mensheid en de olie, waarmee het werd aangemaakt en werd bestreken, van de werking en de zalving van de Heilige Geest. Christus is het ware brood voor een hongerig hart. Voeden wij ons dagelijks met Hem?

4.3. Het gebed om opwekking

Deze tijd in Sarefat ging echter niet voorbij zonder verdere problemen. Het was zelfs een heel zware beproeving, die de arme weduwe overkwam. Haar (enige) zoon werd ernstig ziek en bezweek tenslotte aan zijn ziekte (1 Kon. 17:17). Menselijk gesproken was er geen uitkomst en ook geen toekomst meer voor deze vrouw; haar leven was helemaal in duigen gevallen. Zij reageerde dan ook verontwaardigd tegenover de profeet en maakte hem het verwijt dat hij (indirect) de schuld was van de dood van haar zoon. Het verhaal suggereert dat de jongen nog niet zo oud was. Elia nam hem uit haar schoot en droeg hem naar het bovenvertrek; en hij spreekt ook over de ziel *van het kind*. Misschien moest het zo gaan om deze vrouw tot schuldbelijdenis te brengen: 'Gij hebt bij mij intrek genomen om *mijn ongerechtigheid* in herinnering te brengen (...)' (1 Kon. 17:18).

Gelukkig is er 'een God van uitredingen', bij Hem zijn zelfs 'uitkomsten tegen de dood' (Ps. 68:21). Dat zou spoedig blijken en het zou onomstotelijk aantonen dat Elia de dienaar was van de levende God. Wat ons in deze geschiedenis vooral interesseert, is *het gebed* van de profeet om de opwekking van de dode jongen. Dit illustreert het gebed om nieuw leven, om een geestelijk reveil, dat ook voor ons nog actueel is. Elia legde de zaak zonder omhaal van woorden, en volkomen eerlijk, aan de HERE voor. Daarop strekte hij zich driemaal uit bovenop het kind en riep: 'HERE, mijn God! Laat toch de ziel van dit kind in hem terugkeren' (1 Kon. 17:20-21). Onmiddellijk volgde

de ontknoping: 'En de HERE hoorde naar de stem van Elia, en de ziel van het kind keerde in hem terug, zodat het levend werd' (1 Kon. 17:22). Het was een wonderlijke gebedsverhoring; er kwam geen (magisch) ritueel aan te pas. Zo wil God ook nu nog luisteren naar ouders en opvoeders en andere bidders, wanneer zij smeken om geestelijk leven voor kinderen, voor jonge mensen en mogelijk ook ouderen in hun leefomgeving.

Het feit dat de profeet zich *driemaal* uitstreckte bovenop het kind, spreekt van identificatie, volkomen éénmaking. Wij vinden dat ook bij de opwekking van de zoon van de Sunamitische door de profeet Elisa (2 Kon. 4:34), en in het Nieuwe Testament bij de opwekking van Eutychus door de apostel Paulus (Hand. 20:9-10). Typologisch spreekt dit van het wonder van onze levendmaking door Christus, de grote Profeet, die voor ons in de dood is gegaan om ons eeuwig leven te kunnen meedelen. Hij is neergedaald in ónze dood, en wij zijn nu *met Hem* opgestaan tot een nieuw leven (Rom. 6:4-6).

4.4. Zie, uw zoon leeft

Met de ontroerende woorden 'Zie, uw zoon leeft', gaf de profeet het kind terug aan zijn moeder (1 Kon. 17:23). Er is een duidelijke parallel met de opwekking van de jongeling te Naïn, die door de Heer Zelf werd teruggegeven aan zijn moeder (Luc. 7:15). De relatie, die zo wreed was verstoord door de dood, werd op wonderbare wijze hersteld. Dat is ook zo in geestelijk opzicht. Als de Heer nieuw leven werkt door Zijn Geest, leidt dat tot nieuwe familierelaties in de kring van Gods kinderen, in Gods 'huisgezin' (vgl. 1 Joh. 2). Het leidt tevens ertoe dat de Heer wordt verheerlijkt, dat Zijn Naam wordt grootgemaakt en dat anderen geloof hechten aan de waarheid van Zijn Woord. Zo ging het ook hier (1 Kon. 17:24).

In de geschiedenis van Elia en ook die van Elisa wordt slechts éénmaal de opwekking van een dode beschreven. Dit is in het Nieuwe Testament ook het geval bij de apostelen Petrus en Paulus (resp. in Hand. 9 en 20). Christus Zélf heeft echter *drie-maal* een dode opgewekt: de jongeling te Naïn (Luc. 7), het dochtertje van Jaïrus (Luc. 8), en Zijn vriend Lazarus (Joh. 11). Het is waar dat het bevel 'Wekt doden op', aan de twaalf discipelen in het algemeen werd gegeven (Matt. 10:8). De evangelist verhaalt echter geen concrete voorbeelden daarvan. Maar de gééstelijke toepassing blijft van kracht, ook voor óns. Christus werkt nog steeds nieuw leven door Zijn Woord en Geest, en het is geweldig dat wij op die manier kanalen van zegen voor anderen mogen zijn. Het opstandingsleven is een *vruchtbaar* leven.

Het gebed om vuur van de hemel

'Op de tijd nu, dat men het avondoffer brengt, trad de profeet Elia naar voren en zei: HERE, God van Abraham, Isaak en Israël, heden moge bekend worden, dat Gij God zijt in Israël, en dat ik Uw knecht ben en op Uw bevel al deze dingen doe. Antwoord mij, HERE, antwoord mij, opdat dit volk weet, dat Gij, HERE, God zijt, en dat Gij hun hart weer terugneigt. Toen schoot het vuur des HEREN neer en verteerde het brandoffer, het hout, de stenen en de aarde, en lekte het water in de groeve op. Toen het gehele volk dat zag, wierpen zij zich op hun aangezicht en zeiden: De HERE, die is God! De HERE, die is God!'

1 Koningen 18:36-39

5.1. Jahweh of Baäl?

W^eliswaar was de tijd gekomen dat de HERE regen wilde geven op de aardbodem (1 Kon. 18:1), maar om dat te realiseren moest het volk eerst tot een radicale keuze voor de ware God worden gebracht. Dat zien wij dan ook gebeuren in dit hoofdstuk, en de profeet Elia was het instrument dat God gebruikte om het volk tot Hem terug te voeren. Zo zal er in de eindtijd ook een herstel plaatsvinden van de ware dienst aan Jahweh door het optreden van twee getuigen, die vergelijkbare tekenen verrichten als Mozes en Elia (vgl. Mal. 4:5-6; Openb. 11:3-6).

Het gelovig overblijfsel van het volk van God zal gered worden van zijn vijanden en delen in de beloofde zegen, maar de afgodendienaars – de volgelingen van het beest en van de valse profeet – zullen verdeld worden. Vergelijk hiermee het lot van de profeten van de Baäl, die op bevel van Elia werden geslacht bij de beek Kison, die aan de voet van de Karmel stroomt. Deze actie valt te rechtvaardigen op grond van het feit dat Izebel eerder de profeten van Jahweh had gedood (1 Kon. 18:13,40).

De confrontatie tussen Jahweh en de Baäl vond plaats op de berg Karmel (dat betekent: 'boomgaard'), en heel Israël was hiervan getuige (1 Kon. 18:19,21). De afgoderij die onder Aachab was ingevoerd, had het volk in het ongeluk gestort (1 Kon. 18:18; vgl. Joz. 6:18; 7:25). Het volk had zich aangepast aan het syncretisme van die dagen. Het hinkte op twee gedachten en dit leidde tot een kreupele wandel (1 Kon. 18:21 SV; vgl. 2 Sam. 4:4). Een ontsporing in het geestelijk leven leidt altijd tot *ontwrichting*. Afgodendienst werkt verlamdend! De onverschilligheid van het volk was zo groot dat het Elia geen woord waardig keurde, toen hij het opriep een duidelijke keuze te maken. Het leek helemaal in de ban te zijn van de stomme afgoden, die niet kunnen horen of spreken.

5.2. Een altaar van twaalf stenen voor de HERE

Elia plaatste het volk voor een radicale keuze door middel van een soort 'wedstrijd' tussen God en de afgoden. De God die zou antwoorden met vuur van de hemel, die zou (de ware) God zijn (1 Kon. 18:23-24). Maar hij dreef ook de spot met de Baäl en met diens profeten, die allemaal waren opgeroepen naar de berg Karmel. Want de verering van de Baäl bleek inhoudsloos te zijn. Urenlang riep men zijn naam aan met de woorden: 'Baäl, antwoord ons!' Maar er kwam geen geluid en niemand gaf antwoord. Was hij in gepeins verzonken, of was hij soms op reis? Misschien sliep hij en moest hij wakker

gemaakt worden? Door middel van dergelijke ironische vragen stelde Elia de voosheid van de afgodendienst aan de kaak (1 Kon. 18:27). De ware God alléén komt de eer toe. Hij sluimert noch slaapt (Ps. 121:4). De houding van de profeet ten opzichte van de Baälpriesters weerspiegelt die van de psalmdichter en van de profeet Jesaja (Ps. 115:4-8; Jes. 44:9-20). De afgoden zijn slechts het werk van ménsenhanden. Er is geen Rots dan Jahweh, onze Formeerder, onze Verlosser. Op Hem kunnen wij echt bouwen!

Alle pogingen van de dienaars van de Baäl waren tevergeefs, hoewel zij door middel van bloedige zelfverminking probeerden een antwoord af te dwingen van hun god. Hun verwondingen leidden echter tot niets, en evenmin hun extase. Inmiddels was de middag al gevorderd en kwam het tijdstip waarop het avondoffer moest worden gebracht (1 Kon. 18:29,36). De krachteloosheid van de Baäldienst was genoegzaam gebleken, en nu kwam de tijd voor de profeet Elia om handelend op te treden en zich in het gebed te richten tot de *levende* God. De tijd van het avondoffer was een geschikte gelegenheid voor gebed en verootmoediging. Wij zien dat tevens in het leven van Ezra en van de profeet Daniël (Ezra 9:4-5; Dan. 9:20-21). In het Nieuwe Testament wordt dit tijdstip 'het uur van het gebed' genoemd (Hand. 3:1). Het was ongeveer het negende uur van de dag, merkwaardig genoeg óók het tijdstip waarop Christus de laatste kruiswoorden uitsprak en Hij Zijn leven aflegde.

Het brandoffer dat Elia bracht op de Karmel, was een beeld van het offer van Christus op Golgota! Alle oudtestamentische offeranden hebben hun hoogtepunt en hun vervulling gevonden in het offer van Christus, in Zijn verzoeningswerk dat 'eens voor altijd' is volbracht (Hebr. 10:10). Het altaar spreekt eveneens van de Persoon van Christus en van de resultaten van Zijn werk. Hij is de *levende* Steen, tot Wie wij nu in het geloof mogen komen om ook zelf als *levende* stenen te worden

gebruikt voor de bouw van een geestelijk huis, een geestelijk priesterdom (vgl. 1 Petr. 2:4-5).

De twaalf stenen die Elia gebruikte bij de (her)bouw van het altaar van Jahweh, spraken van het volk in zijn totaliteit. Elia nam twaalf stenen 'naar het getal van de stammen der zonen van Jakob, tot wie het woord des HEREN gekomen was: Israël zal uw naam zijn' (1 Kon. 18:31). Het volk werd hier herinnerd aan zijn oorsprong: zij hadden één stamvader. De scheuring van het rijk in de twee en de tien stammen was een droevige realiteit, maar God zag Zijn volk toch als een éénheid. Dit werd ook tot uitdrukking gebracht door de twaalf toonbroden op de tafel van louter goud voor het aangezicht des HEREN (Lev. 24:5-9).

Zelfs na de ballingschap werden er bij de inwijding van de tweede tempel twaalf geitenbokken geofferd 'tot een zondoffer voor geheel Israël, naar het getal der stammen Israëls' (Ezra 6:17). En Paulus sprak over de verwachting van de opstanding als de hoop van 'onze twaalf stammen' (Hand. 26:7). Zo is het ook nu als het gaat om de waarheid van de Gemeente. Alle ware gelovigen vormen samen het éne huis van God en het éne lichaam, waarvan Christus het Hoofd is. Er is geestelijk gesproken ook nu slechts één altaar, één plaats van eredienst (Hebr. 13:10).

Het getal *twaalf* vinden wij ook terug bij de driemaal vier kruiken met water, in totaal dus twaalf kruiken, die over het brandoffer en over het hout werden uitgegoten (1 Kon. 18:34-35). Elia hield zich strikt aan de wetten van Mozes, zowel ten aanzien van de bouw van het altaar van (ongehouwen) stenen als ten aanzien van het wassen van het brandoffer (Ex. 20:25; Lev. 1:9,13). Het overvloedig gebruik van water onderstreepte de echtheid van het wonder en van de kracht van het vuur dat het offer en zelfs het gehele altaar verteerde.

5.3. Toen schoot het vuur des HEREN neer

In tegenstelling tot de Baälprofeten hoefde Elia niet lang te wachten op antwoord, toen hij naar voren trad en de naam van Jahweh aanriep. Elia sprak Hem ook aan als de 'God van Abraham, Isaak en Israël', waarmee hij impliciet een beroep deed op Gods onvoorwaardelijke beloften van zegen aan de aartsvaders. Tevens appelleerde hij aan Gods tegenwoordigheid te midden van Zijn volk en aan het feit dat hij als Zijn dienstknecht optrad en op Zijn bevel al deze dingen deed (1 Kon. 18:36). Elia richtte zijn gebed niet tevergeefs tot de ware God; de hemel gaf om zo te zeggen *onmiddellijk* antwoord op de smeekbede van de profeet. De God die zou antwoorden met vuur, die zou de ware God zijn. Dat was Elia's afspraak met het gehele volk (1 Kon. 18:24). En zo gebeurde het ook: 'Toen schoot het vuur des HEREN neer en verteerde het brandoffer, het hout, de stenen en de aarde, en lekte het water in de groeve op' (1 Kon. 18:38).

Om de betekenis van dit feit goed te kunnen begrijpen, moeten wij het plaatsen tegen de achtergrond van de offer- en tempeldienst zoals wij die vinden in het Oude Testament. De éérste maal dat het vuur neerdaalde van de hemel was na de ambtsaanvaarding van de priesters en de aanvang van de offerdienst in de tabernakel. De heerlijkheid des HEREN verscheen toen aan het gehele volk en 'er ging vuur uit van de HERE en dit verteerde op het altaar het brandoffer en de vetstukken; toen het volk dat zag, juichten allen en wierpen zich op hun aangezicht' (Lev. 9:23-24). Hier in de geschiedenis van Elia vinden wij een soortgelijke reactie van de kant van het volk: 'Toen het gehele volk dat zag, wierpen zij zich op hun aangezicht en zeiden: De HERE, die is God! De HERE, die is God!' (1 Kon. 18:39). Hiermee werd het hart van het volk weer *teruggeneigd* tot de HERE en tot de eredienst zoals Hij die oorspronkelijk had ingesteld (vgl. 1 Kon. 18:37).

Het neerdalen van het vuur van de HERE was het zegel van Zijn goedkeuring, dat Hij hechtte aan de tabernakeldienst en dat deze sanctioneerde. Het was dan ook een grove fout van Nadab en Abihu, de zonen van Aäron, dat zij vrijwel direct daarna 'vreemd vuur' voor het aangezicht van de HERE brachten, d.w.z. vuur dat niet afkomstig was van het brand-offeraltaar – want dat was het vuur dat door God Zelf was ontstoken en altijd brandend moest worden gehouden (vgl. Lev. 6:9,12-13). Opnieuw ging er toen vuur uit van de HERE en dit verteerde de beide priesters, zodat zij stierven voor het aangezicht van de HERE (Lev. 10:1-2). Het vuur trof hier dus de *zondaars*, in plaats van het brandoffer op het altaar, dat verzoening aanbracht en zo de grondslag vormde voor het wonen van God bij Zijn volk (Ex. 29:38-46).

Later gebeurde hetzelfde bij de inwijding van de tempel. Zodra Salomo zijn gebed had geëindigd, daalde vuur uit de hemel neer en verteerde het brandoffer en de slachtoffers (2 Kron. 7:1-3). Wat is het ernstig wanneer wij niet schuilen achter het plaatsvervangende offer van Christus! Dan blijft de toorn van God op ons rusten en hebben wij niemand die ons redt van de komende toorn. Want het vuur van de HERE zal straks bij Christus' verschijning in heerlijkheid allen treffen die Hem niet kennen en die het evangelie van onze Heer Jezus niet gehoorzamen, en zij zullen als straf lijden het eeuwig verderf (2 Tess. 1:7-9). Een beeld hiervan vinden wij ook reeds in het Oude Testament, nl. toen het vuur van de HERE ontbrandde onder het volk (Num. 11:1-3). Ook het vuur dat Elia deed neerdalen van de hemel en dat in totaal meer dan honderd soldaten van de koning verteerde, spreekt hiervan (2 Kon. 1:10,12). Maar het oordeel is in Góds hand, als discipelen van Christus mogen wij dit 'vuur' niet zelf oproepen (Luc. 9:54-56). Dan tonen wij een verkeerde gezindheid.

De belijdenis: 'De HERE, die is God!', was echter niet vrijblijvend. Ze moest worden omgezet in daden. We hebben al eer-

der gewezen op het feit dat Izebel de profeten van de HERE had laten ombrengen. Dat lot trof nu op hun beurt ook de profeten van de Baäl, niemand van hen mocht ontkomen. Op bevel van Elia werden zij geslacht bij de beek Kison (1 Kon. 18:13,40). Gods wegen zijn altijd rechtvaardig, zoals wij ook zien bij de inbezitting van Kanaän (Gen. 15:16). Maar voor ons, die leven in de tijd van de genade, gelden andere regels. Wij zijn er alleen toe geroepen onze eigen 'leden die op de aarde zijn', de boze dingen in ons eigen hart en leven, te doden (Marc. 9:43vv.; Kol. 3:5-9). Pas wanneer Christus in vlammend vuur wordt geopenbaard van de hemel, zal 'het onkruid' (zij die de ongerechtigheid bedrijven) bijeengebracht worden om verbrand te worden in de vurige oven; daar zal het geweest zijn en het tandengeknars (Matt. 13:30,40-42).

6

Het gebed om regen

'Elia echter klom naar de hoogte van de Karmel, boog zich ter aarde en legde zijn aangezicht tussen zijn knieën.

Daarop zei hij tot zijn knecht: Klim omhoog, zie uit naar de zeekant. Hij klom omhoog en zag uit, maar zei: Er is niets. Daarop zei hij: Ga weer.

Tot zevenmaal toe. Bij de zevende maal nu zei hij:

Zie, een wolkje als eens mans hand stijgt op uit de zee (...)

Toen, in een oogwenk, werd de hemel zwart van wolken en wind, en viel er een zware stortregen'.

1 Koningen 18:42-45

6.1. Een krachtig gebed

Nadat het volk Jahweh had erkend als de wáre God en het oordeel aan de profeten van de Baäl had voltrokken, stond niets de zegen van God meer in de weg. De relatie tussen God en het volk was hersteld. Nu kon de regen weer neerdalen van boven: 'Vervolgens zei Elia tot Achab: Ga, eet en drink, want daar is het geruis van een stortregen' (1 Kon. 18:41). De komst van de beloofde regen vereiste echter wel 'een krachtig gebed' van de kant van de profeet (vgl. Jak. 5:16), die naar de hoogte van de Karmel klom en ootmoedig knielde voor zijn God.

Terwijl Achab op weg kon gaan om feest te vieren, te eten en te drinken, zocht de profeet het aangezicht van zijn God op de berg Karmel. Kort daarvoor had hij daar een vlammeende rede gehouden voor de oren van het volk en hen opgeroepen te kiezen voor *Jahweh*, de God van Israël. Nu was het rustig geworden op de berg. Iedereen was weggegaan, en Achab stond klaar om te vertrekken naar zijn paleis in Jizreël. In de stilte zocht Elia het aangezicht van de HERE, opdat Hij Zijn woord zou waarmaken en regen zou geven over het verdorde land. De profeet gaf zich niet over aan een overwinningsroes, nu hij zijn taak had volbracht en het volk had teruggebracht tot de HERE. Hij ging niet op zijn lauweren rusten. Elia zocht de gemeenschap met God in het gebed en hij deed dat in alle nederigheid.

Wat was zijn gebedshouding? Elia 'boog zich ter aarde en legde zijn aangezicht tussen zijn knieën' (1 Kon. 18:42). In het besef van zijn geringheid knielde hij zó neer voor de Almachtige, de Schepper van hemel en aarde. Was dit dezelfde man die enkele uren geleden in het middelpunt had gestaan op de berg Karmel, die het gehele volk ter verantwoording had geroepen, de profeten van de Baäl had bespot en hen had laten slachten bij de beek Kison? Evenals Abraham destijds was hij zich ervan bewust dat hij slechts 'stof en as' was voor de Rechter der ganse aarde (Gen. 18:27).

6.2. Een aanhoudend gebed

Nadat Elia eerst in het openbaar had gestreden tegen de afgoden, moest hij nu ook persóónlijk strijden *in het gebed*. Hij bad om regen, om de beloofde zegen van de kant van God, hoewel er een duidelijke belofte was dat Hij regen op de aardbodem wilde geven (1 Kon. 18:1). In het geloof stond Elia op Gods belofte, en in de geest hoorde hij al 'het geruis van een stortregen' (1 Kon. 18:41). Dit lijkt in tegenspraak met onze menselijke logica. Waarom moest hij dan nog zijn knieën buigen? En waar-

om stelde God het geloof van Zijn dienstknecht nog langer op de proef? Maar wij vergeten dan dat het gebed noodzakelijk is om onze totale afhankelijkheid van God tot uitdrukking te brengen.

Het is dus zonder meer nuttig te bidden voor de zegeningen die God ons al heeft toegezegd. God wil graag in ons hart het verlangen zien naar de vervulling van Zijn belofen. Het is tot eer van Hem als wij pleiten op Zijn trouw en vol verwachting uitzien naar de vervulling van Zijn woord. Hij stuurt ons niet weg met lege handen. Wij mogen zelfs ál onze wensen door gebed en smeking aan Hem voorleggen, ook al weten wij niet precies wat Zijn wil is (Fil. 4:6).

Er zijn verschillende vormen van gebed. Paulus spreekt over 'smekingen, gebeden, voorbiddingen en dankzeggingen (...) voor alle mensen' (1 Tim. 2:1). Hij begint hier met het woord 'smekingen', dat wijst op het met aandrang bidden voor bepaalde zaken. Het is intenser dan het algemene woord 'gebeden'. 'Voorbeden' hebben speciaal betrekking op het pleiten voor anderen. Abraham en Mozes zijn bekende voorbeelden van voorbidders (Gen. 18; Ex. 32). In onze 'dankzeggingen' tenslotte brengen wij onze vreugde en dankbaarheid tot uitdrukking voor het feit dat wij rusten in Gods trouwe Vaderzorg. De intensiteit van het bidden kan ook verschillend zijn. In de bergrede is sprake van 'vragen', 'zoeken' en 'kloppen' (Matt. 7:7-8). Het *kloppen* wijst op *ernstige volharding* in het gebed. Het gebed is soms een vorm van (zware) geestelijke strijd (vgl. Luc. 22:44; Ef. 6:18; Kol. 2:1; 4:2,12).

Zo was het ook hier bij Elia, toen hij zich tot zévenmaal toe neerboog op de hoogte van de Karmel. Hij smeekte telkens vurig om de vervulling van Gods toezegging, maar de beloofde regen kwam niet onmiddellijk. Pas bij de zévende maal ontdekte de knecht van de profeet 'een wolkje' ter grootte van een hand, dat opsteeg uit de zee (1 Kon. 18:44). Dat was de voor-

bode van een zware stortregen. In een oogwenk werd de hemel zwart van wolken en wind en de regen stroomde neer. De ongelovige Achab had kennelijk al die tijd gewacht en reed toen pas weg, maar Elia – de bode van het goede nieuws van Godswege – rende vóór hem uit. Zoals wij hier lezen: ‘Maar de hand des HEREN was over Elia, zodat hij zijn lendenen gordde en vóór Achab uit snelde tot waar men de richting naar Jizreël inslaat’ (1 Kon. 18:46).

6.3. Ik zal Mijn Geest uitgieten

De regen die van boven neerdaalt, is een bekend bijbels beeld van de uitstorting van de Heilige Geest, Zijn aanwezigheid en werking hier op aarde. Dat is reeds zo in het Oude Testament. Jesaja zegt: ‘Want Ik zal water gieten op het dorstige en beken op het droge; Ik zal Mijn Geest uitgieten op uw nakroost en Mijn zegen op uw nakomelingen. Zij zullen uitspruiten tussen het gras, als populieren langs de beken’ (Jes. 44:3-4). Joël profeteert: ‘Daarna zal het geschieden, dat Ik Mijn Geest zal uitstorten op al wat leeft (...). Ook op de dienstknechten en op de dienstmaagden zal Ik in die dagen Mijn Geest uitstorten’ (Joël 2:28-29). In het Nieuwe Testament is het niet anders. Zoals bekend wordt de profetie van Joël door Petrus geciteerd op de Pinksterdag. De Geest werd door de verhoogde Christus uitgestort over de Zijnen (Hand. 2:33). Dit wordt ook wel omschreven als het *dopen* met (of: in) de Heilige Geest (Hand. 1:5). Hierdoor is de Gemeente gevormd, het lichaam van Christus hier op aarde. Paulus zegt bovendien dat ons allen van één Geest *te drinken gegeven is* (1 Kor. 12:13). De regen van boven, het water dat Christus ons biedt, lest onze geestelijke dorst en het wordt in ons een fontein van water dat springt tot in het eeuwige leven (Joh. 4:14).

Hoe moeten wij in dit licht het gebed om regen duiden, zoals wij dat vinden in de geschiedenis van Elia? Moeten wij als

nieuwtestamentische gelovigen ook telkens vurig en indringend bidden om de komst of de gave van de Geest? Wordt de Heilige Geest in tijden van opwekking, op ons gebed, *opnieuw* uitgegoten? Het is goed in dit verband te wijzen op de positie van de nieuwtestamentische gelovige, die gezegend is met de *permanente inwoning* van de Geest van God (zie o.a. Joh. 14:15-17; Rom. 8:9-11; 1 Kor. 2:12; 2 Kor. 1:22; 2 Tim. 1:14). De Geest blijft bij ons tot in eeuwigheid, maar wij kunnen Zijn werking wel belemmeren of zelfs praktisch onmogelijk maken. Wij kunnen door een verkeerde wandel de Heilige Geest bedroeven (Ef. 4:30), of uitblussen (1 Tess. 5:19). Het grote verschil met het Oude Testament is dat de Geest toen nog niet op aarde woonde in de Gemeente (want die was toen nog niet gevormd), en evenmin in de individuele gelovige. Wij lezen daar steeds dat de Geest *over* iemand kwam om hem toe te rusten voor een speciale taak. David bad terecht: '(...) en neem Uw Heilige Geest niet van mij' (Ps. 51:13). Pas nadat Jezus verheerlijkt was in de hemel, daalde de Geest neer op aarde om *voorgoed woning te maken* in de verlost en collectief maar ook heel persoonlijk (Joh. 7:39; 1 Kor. 3:16; 6:19).

Het is in déze bedeling dus juister om niet voor een nieuwe uitstorting te bidden, maar voor de krachtige wérking van de Geest in Gods kinderen, Zijn dóórwerking in hart en leven. De voorwaarde daartoe is het breken met zonde, met ongerechtigheid, met afgoderij. De les van 1 Koningen 18 is dat de regen pas ging stromen, nadat het volk radicaal had gebroken met de Baäldienst. De zegenstroom van boven hangt altijd samen met verootmoediging, zelfoordeel, en belijdenis van zonde van ónze kant. En inderdaad: als ónbekeerde mensen gaan geloven in het volbrachte werk van Christus, zullen zij de gave van de Heilige Geest ontvangen als een zegel en een onderpand van Godswege. De Geest is uitgestort in onze harten en wij laven ons voortdurend aan de frisse waterstromen van de Geest (Rom. 5:5; 1 Kor. 12:13; Ef. 1:13-14; 5:18).

Bovendien is er nog een belofte van zegen *voor de eindtijd*, wanneer God 'de Geest der genade en der gebeden' zal uitgieten over Zijn oude volk en dit tot het geloof in de Gekruisigde zal komen (Zach. 12:10). Laten wij bidden om 'regen', om zegen, om de levendmakende werking van de Geest, ook in onze dagen!

Het gebed onder een bremstruik

*‘Zelf echter trok hij een dagreis ver de woestijn in, ging zitten onder een bremstruik en begeerde te mogen sterven, en zei:
 Het is genoeg! Neem nu HERE, mijn leven,
 want ik ben niet beter dan mijn vaderen.
 Daarop legde hij zich neer en sliep in onder een bremstruik’.*

1 Koningen 19:4-5

7.1. Een gebed in doodsgevaar

Elia raakte in een penibele toestand, nadat hij een geweldig hoogtepunt had bereikt in zijn loopbaan als profeet. In 1 Koningen 18 zagen wij hem als de grote *overwinnaar* over de Baäldienst, hier in dit hoofdstuk lijkt hij echter de grote *verliezer* te worden. Zijn leven liep gevaar. Izebel dreigde dat zij hem het lot zou laten delen van de profeten van de Baäl, die Elia had laten doden (1 Kon. 19:1-2). De profeet verkeerde zelf ook in een diepe depressie, zodat hij de dood eigenlijk verkoos boven het leven. Onder een bremstruik in de woestijn bad hij een droevig gebed: ‘Het is genoeg! Neem nu HERE, mijn leven, want ik ben niet beter dan mijn vaderen’ (1 Kon. 19:4).

Dit gebed lijkt op dat van de profeet Jona, die boos was op God omdat Hij genade had betoond aan de stad Nineve: ‘Nu dan,

HERE, neem toch mijn leven van mij, want het is mij beter te sterven dan te leven' (Jona 4:3). Elia was echter meer *moedeloos* dan *boos*, hoewel er in zijn gebed op de Horeb wel een bepaalde vorm van verontwaardiging doorklinkt (zie hoofdstuk 8 van dit boekje). Het is natuurlijk ook begrijpelijk dat hij na de confrontatie met het volk en de profeten van Izebel op de berg Karmel totaal uitgeput was. Bij beide profeten zien wij in ieder geval de erkenning dat het recht op het leven alleen aan *God* toekomt; zij benamen zichzelf niet het leven.

Maar God wilde Zijn trouwe dienstknecht geen roemloze dood laten sterven. Hij was ook nog niet klaar met Elia; de profeet moest nog het een en ander leren. Mogelijk had er zich een zekere hoogmoed in zijn hart genesteld, die hij moest leren veroordelen. Zijn gebed onder de bremstruik wijst in die richting. In zijn diepe depressie kwam de profeet nu tot de erkenning dat hij *niet beter* was dan zijn voorgangers, *niet beter* dan zijn vaderen. En bij de berg Horeb had de HERE nóg een les voor hem in petto: namelijk dat Elia beslist niet de enige Israëliet was die trouw was gebleven aan Zijn dienst. Maar Hij is een genadig God, 'de God van alle genade' (1 Petr. 5:10). Nadat de profeet zijn taak volledig had vervuld, o.a. door de zalving van de profeet Elisa als zijn opvolger, vond hij geen droevig einde onder een bremstruik, maar werd hij in triomf ten hemel gevoerd op een vurige wagen met vurige paarden. Gods tijd is de allerbeste tijd!

Zover was het echter nog niet, toen hij hulpeloos onder de bremstruik lag in de woestijn. Door zijn vermoeidheid was hij daar in slaap gevallen. Niemand zag hem daar en niemand kon hem hulp bieden. Hij had zijn knecht achtergelaten in Berseba en was alléén een dagreis ver de woestijn ingetrokken. Toch was er Eén die vol mededogen op hem neerzag, Eén die later zo heel persoonlijk 'de God van Elia' wordt genoemd (2 Kon. 2:14). Elia's hulp kwam van bóven, van zijn Zender die hem zelfs nu niet in de steek liet.

7.2. Een tafel in de woestijn

Elia kreeg hier géén vermaning te horen, geen enkele berisping met betrekking tot zijn plotselinge inzinking. God gaf op milde wijze wat Zijn dienstknecht nodig had om er weer bovenop te komen. Hij wist wat nu in de eerste plaats noodzakelijk was: versterking en kracht naar lichaam en ziel. Daarom zond Hij een engel, die hem voorzichtig wekte uit zijn diepe slaap en hem een maaltijd aanbood met de woorden: 'Sta op, eet' (1 Kon. 19:5). Toen de profeet rondzag, was er aan zijn hoofdeinde een koek, op gloeiende stenen gebakken, en een kruik water. Hij at en dronk en legde zich weer neer. Maar de engel raakte hem voor de *tweede* keer aan en zei: 'Sta op, eet, want de reis zou voor u te ver zijn' (1 Kon. 19:7). Toen stond hij op, at en dronk opnieuw en begaf zich weer op reis.

God zorgt voor spijs en drank, zelfs in de wildernis. Ja, Hij is machtig om een tafel aan te richten midden in de woestijn (Ps. 23:5; 78:19). Dat deed Hij niet alleen voor Elia, Hij deed het voor een hele *natie*. Tijdens de woestijnreis van Egypte naar Kanaän voorzag Hij Zijn volk op wonderbare wijze van spijs en drank. Het manna dat neerdaalde uit de hemel en het water dat vloeide uit de geslagen rots stilde de honger en leste de dorst van het volk van pelgrims, dat zich uit de slavernij van Egypte op weg had begeven naar het Beloofde Land. Zo zorgt God ook voor ons als gelovigen die op weg zijn naar een beter, dat is een hémels vaderland. Hij richt ook voor ons een dis aan 'in de woestijn', d.i. de wereld als het terrein van onze vreemdelingschap. Het nieuwe leven dat wij van God hebben ontvangen, wordt door God Zélf onderhouden. Er zijn hemelse hulpbronnen die ons ter beschikking worden gesteld.

De gebakken koek waarvan Elia at, doet denken aan het spijsoffer waarvan de priesters mochten eten (Lev. 2). Dat is een beeld van het volmaakte, aan God toegewijde leven van Christus hier op aarde. Hij is de Mens uit de hemel en wij mogen ons

met Hem 'voeden'. Zo worden wij versterkt en aan Zijn beeld gelijkvormig gemaakt. Het water waarvan Elia dronk, wijst op de frisse stroom van Gods Geest, die op de Pinksterdag is uitgestort over Gods kinderen (Joh. 7:37-39; Hand. 2:33; 1 Kor. 10:4; 12:13). Hier in de geschiedenis van Elia is het water in een 'kruik', stilstaand, verzameld water, dat meer spreekt van het door de Geest geïnspireerde *Woord*. Het water van het Woord reinigt ons en het lest ook onze dorst.

In Johannes 6, waar Christus Zichzelf voorstelt als het ware brood van het leven, vinden wij ook de beide begrippen 'spijs' en 'drank'. Deze gééstelijke spijs en drank hebben wij nodig op onze levensreis. De reis zou anders ook voor ons te ver zijn. Het woord dat de engel tot Elia sprak, geldt in figuurlijke zin ook voor ons: 'Sta op, eet, want de reis zou voor u te ver zijn'. Alléén door de kracht van de spijs en de drank die God ons schenkt, kunnen wij de reis voltooien. Laten wij onszelf dus afvragen wélke spijs wij nuttigen. Er is zoveel voedsel verkrijgbaar. Er zijn allerlei religies en filosofieën die ons als teerkost worden aangeboden. Waaraan geven wij de voorkeur? Eten wij van het voedsel dat *God* ons geeft? Of verlangen wij misschien terug naar het voedsel van Egypte, het land van de slavernij (een beeld van de tegenwoordige boze eeuw)? Bij de Israëlieten ging het helaas op die manier, zoals blijkt uit het boek Numeri (Num. 11:5; 21:5). Maar dat voedsel geeft geen kracht voor de reis naar Kanaän!

7.3. Veertig dagen en veertig nachten

Elia was om zo te zeggen een ander mens geworden, nadat hij had gegeten van de spijs die God hem gaf. Hij lag niet meer hulpeloos terneer, maar voelde zich in staat om weer op reis te gaan. Het voedsel van bóven had inderdaad een geweldige kracht. Elia ging 'door de kracht van die spijs veertig dagen en veertig nachten tot aan het gebergte Gods, Horeb' (1 Kon. 19:8).

Het is natuurlijk niet voor niets dat dit hier zo staat: veertig dagen en veertig nachten. Het getal veertig wijst in de Schrift op een complete periode van beproeving en verzoeking.

Een periode van *veertig dagen* komt voor in:

- (1) het bericht over de zondvloed (Gen. 7:12; 8:6);
- (2) het leven van Mozes, nl. de duur van zijn verblijf op de berg Gods (Ex. 24:18; 34:28);
- (3) de geschiedenis van de twaalf verspieters (Num. 13:25);
- (4) het verslag van de strijd tussen David en Goliath (1 Sam. 17:16);
- (5) de opdracht voor de profeet Ezechiël om de ongerechtigheid van het huis van Juda te dragen (Ezech. 4:6);
- (6) het boek Jona, nl. de tijd van berouw voor de stad Nineve (Jona 3:4);
- (7) het verslag van de verzoeking in de woestijn (Matt. 4:2).

Nog vaker vinden wij de periode van *veertig jaar*, en daarbij valt vooral te denken aan de tijd van de woestijnreis van het volk Israël (Num. 14:33-34). Vele koningen regeerden gedurende een tijdvak van veertig jaar (o.a. Saul, David, Salomo). Kennelijk staat de gedachte aan een bepaalde afgesloten periode, waarin God de mens beproeft om te zien of hij beantwoordt aan zijn verantwoordelijkheid, bij dit getal op de voorgrond. Dit blijkt ook uit de factoren *vier* en *tien*, waaruit dit getal is samengesteld. *Vier* is het getal van de schepping, van onze wandel op aarde en daarom ook van ons menselijk falen (denk o.a. aan de *vier* winden des hemels, en aan het boek Numeri, het *vierde* boek van de Pentateuch, dat verslag doet van de woestijnreis). *Tien* is bij uitstek het getal van de verantwoordelijkheid (denk aan de *tien* geboden; *tien* vingers, *tien* tenen, onze handel en wandel). Het getal *veertig* spreekt dus van de verantwoordelijkheid van het schepsel tegenover de Schepper en Wetgever.

Israël kon de lange reis van veertig jaar door de woestijn alleen tot een goed einde brengen dankzij al Gods genadige voorzieningen voor Zijn volk. De profeet Elia kon zijn lange reis van veertig dagen en veertig nachten tot aan de berg Horeb alleen volbrengen door de kracht van het voedsel dat God voor hem had laten bereiden. Elia ging 'door de kracht van die spijs veertig dagen en veertig nachten'. Waaruit putten wij kracht voor de levensreis?

7.4. Het doel van de reis: de berg Gods

Wat was het einddoel van Elia's pelgrimstocht? Wij lezen het in hetzelfde vers (1 Kon. 19:8). Het was de berg Horeb, d.i. de Sinai, die hier evenals elders wordt omschreven als het gebergte of de berg Góds (vgl. Ex. 3:1,12; 18:5). Deze uitdrukking houdt verband met Gods openbaring aan Zijn volk Israël. God troonde hier, en Hij had Zijn volk op arendsvleugelen gedragen en *tot Zich* gebracht (Ex. 19:4). Zoals Israël hier eens God ontmoette, kreeg Elia bij deze berg een heel persoonlijke ontmoeting met zijn Zender. Is dat ook niet het doel van ónze pelgrimsreis? God wil ons bij Zich hebben, in Zijn tegenwoordigheid. Hij voedt ons op en Hij brengt ons op de plaats waar wij Hem ontmoeten en Hem beter leren kennen. Dat geldt nu al in gééstelijk opzicht, maar in de volle zin van het woord zal het pas werkelijkheid worden bij de komst van de Heer. Dan zullen wij voor altijd bij Hem zijn en delen in Zijn heerlijkheid. Dan zullen wij Hem zien van aangezicht tot aangezicht.

Het gebed op de berg Horeb

*‘En zie, er kwam tot hem een stem, die sprak:
Wat doet gij hier, Elia? Daarop zei hij: Ik heb zeer geijverd
voor de HERE, de God der heerscharen, want de Israëlieten
hebben Uw verbond verlaten, Uw altaren omvergehaald en
Uw profeten met het zwaard gedood, zodat ik alleen ben
overgebleven, en zij trachten mij het leven te benemen’.*

1 Koningen 19:9-10,13-14

8.1. Tot God gebracht

De positie van de nieuwtestamentische gelovigen is volgens Petrus dat wij *tot God zijn gebracht*: ‘Christus heeft eenmaal voor de zonden geleden, de Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen’ (1 Petr. 3:18). Wij zien hier een parallel met het volk Israël. God had Zijn volk verlost uit Egypte en op arendsvleugelen gedragen en *tot Zich* gebracht. Ook in een andere passage in deze brief vergelijkt de apostel de christelijke positie met die van het volk Israël bij de berg Sinai. Wij zijn nu immers ‘een koninklijk priesterdom, een heilige natie, een volk ten eigendom’ (1 Petr. 2:9; vgl. Ex. 19:4-6). In Gods tegenwoordigheid leren wij wie wij in onszelf zijn, maar ook Wie *God* is in de rijkdom van Zijn genade en goedheid. De voorrechten die de genade ons schenkt, leren wij daar op hun juiste waarde schatten.

Het is treffend dat Elia hier de God van de Sinai, de God van het oordeel, de bliksem en de donder (Ex. 19:16-20; 20:18), in een *geheel nieuw karakter* leerde kennen. De indrukwekkende machten van de natuur gingen vóór Hem uit, maar Hij was er niet in aanwezig. Hij was noch in de stormwind, noch in de aardbeving, noch in het vuur, maar wel in het daarop volgende 'suizen van een zachte koelte (of: stilte)' (1 Kon. 19:11-13; vgl. Gen. 3:8). Elia mocht zo de God van Israël ontmoeten om Zijn stem te verstaan, en uit eerbied voor Hem omwikkelde hij zijn gezicht met zijn mantel. Gods stem weerklonk in het suizen van de koelte. Hij was de God die genade bewees en vrede aanbracht. Hij was niet uit op de vernietiging van Israël en spaarde de ontrouwe natie. Er waren trouwens nog zeventuizend trouwe dienaren van Jahweh overgebleven! God openbaarde Zichzelf dus als *de God van alle genade*, om het met een nieuwtestamentische term te zeggen (1 Petr. 5:10).

Het is bijzonder dat Mozes, Israëls wetgever, God reeds eerder in dit karakter had leren kennen op de berg Sinai, nadat het volk de wet had gebroken en de vloek van de wet over zich had gehaald (zie Ex. 33:12-34:9). De wet werd toen verzacht door de *genade*. God die *licht* is, is ook een God van *liefde*. Juist op de plaats waar de wet was gegeven, hoorde Mozes om zo te zeggen de blijde boodschap van het evangelie, nl. dat God een God van genade en ontferming is jegens Zijn volk. God zag vóóruit op het verzoeningswerk van Christus en op grond daarvan kon Hij het falende volk verdragen tijdens de woestijnreis (en daarna), en het telkens opnieuw genade bewijzen (Rom. 3:25b).

8.2. Voorbidder of aanklager?

Dit tekent helaas ook het grote verschil tussen Mozes en Elia op de berg Horeb. Mozes trad op als *voorbidder* voor het volk en hij wilde zichzelf volledig wegcijferen ten gunste van de Israëlieten. God mocht hem wel oordelen en zijn naam uitwissen uit

het boek des levens (Ex. 32:30-32), opdat het volk gespaard zou blijven. Hierin is hij een duidelijk beeld van Christus, die Zijn leven heeft gegeven tot een losprijs voor velen (Marc. 10:45). Elia echter wilde het volk bij God aanklagen en daarbij plaats- te hij zichzelf in een bijzonder gunstig daglicht: '(...) ik alleen ben overgebleven, en zij trachten mij het leven te benemen' (1 Kon. 19:10,14). Tot tweemaal toe verwoordde hij deze klacht bij zijn ontmoeting met de HERE. Maar zijn aanklacht werd niet gegrond verklaard. Zijn lange reis van veertig dagen en veertig nachten naar de berg Horeb had de profeet kennelijk niet op andere gedachten gebracht. Tot tweemaal toe kreeg hij reeds bij voorbaat de kritische vraag te horen: 'Wat doet gij hier, Elia?' (1 Kon. 19:9,13).

Deze vorm van exclusivisme, waarbij het eigen ik helemaal centraal komt te staan, is God niet welgevallig. Het Nieuwe Testament, dat in andere gevallen nooit spreekt over de negatieve aspecten van het leven van de oudtestamentische heiligen, bevestigt dit (Rom. 11:1-5). Zelfs in de donkerste dagen is er een overblijfsel naar de verkiezing van Gods genade. God waakt over Zijn eigen eer. Elia was niet de enige trouwe Israëliet die was overgebleven, er waren nog zeventuizend anderen die hun knie voor Baäl niet gebogen hadden. Volgen wij in onze voorbede het voorbeeld van Mozes of dat van Elia? Het is veelzeggend dat de profeet te horen kreeg dat hij op zijn schreden moest *terugkeren*. Hij kreeg nog wel een opdracht van de HERE, maar zijn eigen openbare dienstwerk was min of meer voorbij (1 Kon. 19:15-18).

Het Nieuwe Testament toont ons echter nog een ánder tafereel, en wel op de berg van de verheerlijking. Hier zien wij zowel Mozes als Elia in gezelschap van Christus, die de volle reik- wijdte van Gods liefde en genade zou onthullen door de uitgang (Gr. *exodus*) die Hij zou volbrengen te Jeruzalem (Luc. 9:30-31). Beide godsmannen verschenen in heerlijkheid: Mozes, die Israël de wet had gegeven; en Elia, die het volk

tot God had teruggebracht op de berg Karmel. Maar hun heerlijkheid verbleekte in het unieke licht van Christus' eigen heerlijkheid als de geliefde Zoon van de Vader. Zij moesten *terugtrekken*, opdat de discipelen niemand anders zagen dan Jezus alleen! Ongetwijfeld heeft Elia op deze berg méér begrepen van het geheim van Gods genade en van de kracht van Christus' bloed. Dat zijn de dingen die wij leren in Gods nabijheid, als wij met Christus zijn 'op de heilige berg' (2 Petr. 1:16-18). Daar leren wij Gods genade prijzen, en dat zullen wij in volmaaktheid doen als onze pelgrimsreis is volbracht en wij voor altijd bij Hem zijn.

8.3. Twee bergen: Sinai en Sion

Als christenen zijn wij volgens de brief aan de Hebreëen niet genaderd tot *de berg Sinai*, d.i. het systeem van de wet en de verbonden zoals het aan Israël is gegeven, 'de tastbare berg en het brandende vuur, tot donkerheid, duisternis, onweer, bazuingeschal'. Maar *wij zijn genaderd tot en verbonden met de berg Sion*, d.i. de berg van de genade, en de stad van de levende God, het hémelse Jeruzalem (Hebr. 12:18-24). De berg Sion spreekt van de gunst die God aan Zijn volk bewees in de persoon van de uitverkoren koning, de man naar Gods hart (koning David, een beeld van Christus). Wij leven als nieuwtestamentische gelovigen niet onder de heerschappij van de wet, maar onder die van de genade (Rom. 6:14). Het Jeruzalem dat bóven is, is onze moeder (Gal. 4:26).

Daarom hebben wij nu vrije toegang tot God, tot de troon van de *genade* (Hebr. 4:16). Wij hebben vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus. Wij mogen naderen met een waarachtig hart, in volle zekerheid van het geloof (Hebr. 10:19-22). Dat is de geestelijke zegen die wij nu reeds genieten. In tegenstelling tot Elia op de berg Horeb hebben wij een open oog voor de rijkdom van Gods genade en

Zijn onverdiende gunst. Maar ons *geloof* zal worden verwisseld in *aanschouwen* bij de komst van de Heer. Dan zullen wij de berg des Heren beklimmen, vernieuwd naar lichaam, ziel en geest. Dan zullen wij met al de verlostten staan in de plaats van Zijn heiligheid (Ps. 24:3). De Heer Zelf zal komen om ons tot Zich te nemen, en zó zullen wij altijd met de Heer zijn. Dan zal ook de profeet Elia tot de volmááktheid gebracht zijn, waartoe hij op aarde nog niet kon komen (vgl. Hebr. 11:39-40).

Andere werken van dezelfde auteur:

Abba, Vader

De rijkdommen van Gods Vadernaam

Strijd de goede strijd van het geloof

Een plaatsbepaling in de geestelijke strijd

Ontmoetingen bij de Bron

Bronnen in de boeken van Mozes en hun betekenis

Zalig!!

Over de 'zaligsprekingen' in het boek Openbaring

Beloften voor overwinnaars

Veertien beloften van Christus in Openbaring 2 en 3

De Maaltijd van de Heer

Het Avondmaal in Bijbels perspectief

Simson, verliezer of winnaar?

Simson als type van Christus

De Bron bij Berseba

Putten uit de bron van de eed

Op Weg naar het Beloofde Land

Pleisterplaatsen voor pelgrims

Van Aangezicht tot Aangezicht

Voorvallen uit het leven van Mozes, de man Gods

Johannes, de geliefde discipel

Zoals wij hem vinden in het Evangelie naar Johannes

De Grootheid van onze Heer Jezus Christus

Als Koning, Profeet, Priester, Herder en Heiland

Gods Heilsplan

Van eeuwigheid tot eeuwigheid

Christus, de Wijsheid van God

Een overdenking van 1 Korintiërs 2

In het Begin

Een overzicht van Genesis 1-11

Het herwonnen Paradijs

Bijbelstudies over de Hof van Eden en het Paradijs van God

Veilig in de Vrijstad

*De betekenis van de vrijsteden in Israël
voor de Gemeente van God*

Het Visioen van de Almachtige

Bijbelstudies over de zegenspreuken van Bileam

Bethel, Huis van Jakobs God

Reiservaringen van Jakob op weg naar Bethel

Jakobs laatste woorden

*De zegenspreuken van Jakob voor zijn zonen
en voor de twaalf stammen*

Lichtende sterren

Lessen uit het leven van de aartsvaders

Elia en Elisa, twee profeten op pad

*Bijbelstudies over de hemelvaart van Elia en
de roeping en taak van Elisa*

De genezing van Naäman

Bijbelstudies over 2 Koningen 5

Twaalf wonderen door de profeet Elisa

Bijbelstudies over 2 Koningen 2-13

Overgebleven brokken

Verzamelde bijbelstudies

*Verkrijgbaar bij de christelijke boekhandel,
of bij het distributieadres:*

Johannes Multimedia, Postbus 31, 3940 AA Doorn.

E-mail: johannes.multimedia@solcon.nl